

Using Maslow's Needs-Security Correspondence to Explain Security Behavior in Less Developed Countries

Mahdi Goldani¹

1. Assistant Professor, Department of Economics, Faculty of Literature and Human Sciences, Hakim Sabzevari University, Khorasan Razavi, Iran. Corresponding Author. Email: mahdi.goldani@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received: 11-03-2024
Accepted: 28-05-2024

Keywords: Security, Maslow's Hierarchy, Less Developed Countries, Regression Model.

Abstract

Security is a multidimensional concept that, while initially easy to grasp and universally understood at a basic level, becomes challenging to quantify and model due to its inherent complexity and multidimensionality. In this paper, the concept of "needs" is employed to understand and apply security in quantitative models, essentially treating security as two sides of the same coin. In other words, the absence of security in a domain has always been equivalent to endangering the needs of individuals or society in that domain. This research explores the concept of the needs-security correspondence and categorizes various dimensions of security based on Maslow's hierarchy of needs. To achieve this, the concepts of security and needs are examined based on Maslow's hierarchy, and different dimensions of security in each domain are identified. Then, using a regression model, the impact of various variables on security is examined for less developed countries.

The results indicate that due to the level of development in these countries, basic needs and welfare enhance security, but future growth opportunities may have a negative impact on security.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

Cite this article: Goldani, Mahdi. (2024). Using Maslow's Needs-Security Correspondence to Explain Security Behavior in Less Developed Countries. *Journal of Defense Economics & Sustainable Development*, 9 (31), 57-78

[20.1001.1.25382454.1403.9.31.3.7](https://doi.org/10.1001.1.25382454.1403.9.31.3.7)

© The Author(s) 2024. Published by Defense Economics Scientific Association of Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license)

اقتصاد دفاع و توسعه پایدار

شاپا الکترونیکی: ۲۹۸۱-۰۶۱

شاپا چاپی: ۲۴۵۴-۲۵۳۸

استفاده از تناظر نیاز-امنیت برای توضیح رفتار امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته

مهدی گلدانی^{۱*}

۱. استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه حکیم سبزواری، خراسان رضوی، ایران. نویسنده مسئول.
رایانامه: mahdi.goldani@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله علمی

تاریخچه مقاله:

تاریخ ارسال: ۱۴۰۲/۱۲/۲۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۰۸

واژگان کلیدی: امنیت، هرم مازلو، کشورهای کمتر توسعه یافته، مدل داده‌های ترکیبی، نیاز.

امنیت یک مفهوم چند بعدیست که گرچه فهم اولیه آن آسان بوده و همه درک ابتدایی از آن دارند، اما زمانی که صحبت از اندازه‌گیری و مدلسازی امنیت می‌شود، همین چند بعدی بودن و پیچیدگی ذاتی مفهوم امنیت، مانع بکارگیری آن در مدلسازی‌های کمی می‌گردد. در این مقاله برای فهم و بکارگیری امنیت در مدل‌های کمی از مفهوم «نیاز» استفاده گردیده که به واقع با امنیت دو روی یک سکه می‌باشند. به بیان دیگر همواره نبود امنیت در یک حوزه با به خطر افتادن نیازهای فرد یا جامعه در آن حوزه مصادف بوده است. این پژوهش به بررسی مفهوم تناظر نیاز-امنیت و طبقه‌بندی ابعاد مختلف امنیت براساس هرم سلسله‌مراتب نیاز مازلو می‌پردازد. برای این منظور، ابتدا مفاهیم امنیت و نیاز براساس هرم سلسله‌مراتب نیاز مورد بررسی قرار گرفته و سپس ابعاد مختلف امنیت در هر حوزه شناسایی شده‌اند. سپس با استفاده از مدل داده‌های ترکیبی، تأثیر متغیرهایی همچون، نیازهای اساسی، رفاه و فرصت‌های شغلی بر امنیت، در کشورهای کمتر توسعه یافته در سال‌های ۲۰۰۸-۲۰۲۳ مورد بررسی قرار می‌گیرد.

نتایج نشان می‌دهند به دلیل سطح توسعه این کشورها، نیازهای اساسی و رفاه باعث افزایش امنیت شده ولی فرصت‌های رشد در آینده می‌تواند بر امنیت تأثیر منفی داشته باشد.

استناد به مقاله: گلدانی، مهدی، (۱۴۰۳). استفاده از تناظر نیاز-امنیت برای توضیح رفتار امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته، فصلنامه اقتصاددفاع و توسعه پایدار، ۳۱(۳)، ۵۷-۷۸.

20.1001.1.25382454.1403.9.31.3.7

ناشر: انجمن علمی اقتصاد دفاع ایران
© نویسندگان

۱. مقدمه

جهان امروز مکانی ناامن و مملو از تهدیدات در بسیاری از جبهه‌ها برای جمعیت کثیری از مردم جهان است. بحران‌های طولانی‌مدت، درگیری‌های خشونت‌آمیز و جنگ، بلایای طبیعی، فقر مداوم، بیماری‌های همه‌گیر و رکود اقتصادی و ... مشکلاتی را تحمیل می‌کنند و چشم‌انداز صلح، ثبات و توسعه پایدار را تضعیف می‌کنند (سازمان ملل، ۲۰۱۶). چنین بحران‌هایی اصولاً اشکال متعددی از ناامنی را برای انسان به بار می‌آورند. هنگامیکه انواع مختلف ناامنی‌ها در جوامع مختلف رشد کند می‌تواند تمامی جنبه‌های زندگی انسان را تحت تأثیر قرار دهد و باعث نابودی جوامع گردد. بنابراین امنیت را می‌توان از ضروری‌ترین نیازهای جامعه تلقی کرد که دارای ابعاد بسیار گسترده‌ای است. گستردگی ابعاد و سطوح امنیت در حدی است که هیچ تعریف پذیرفته‌شده‌ای در مورد اینکه "امنیت چیست" می‌دهد وجود ندارد. اغلب «امنیت» به عنوان فقدان تهدید یا خطر تعریف می‌شود (هالا^۱، ۲۰۰۹). مفهوم سنتی امنیت بر امنیت ملی که به طور سنتی به دفاع از مرزهای ملی با استفاده از ابزارهای نظامی اشاره دارد. اما امروزه مطالعات امنیتی از تمرکز سنتی خود بر درگیری‌های بین‌دولتی فاصله گرفته است و مفهوم امنیت از مفهوم دولت محور به عنوان «امنیت ملی» دور شده و به مفهوم "امنیت انسانی" تمرکز دارد. از دیدگاه سازمان ملل (۲۰۰۵) امنیت انسانی عبارت است از:

هدف امنیت انسانی مقابله با تهدیدات امنیتی امروزی به صورت یکپارچه چند بعدی و جامع است. برای توسعه سیاست‌هایی که نه تنها از مردم در برابر تهدیدات حیاتی محافظت می‌کند، بلکه به آنها قدرت می‌دهد تا مسئولیت زندگی خود را بر عهده بگیرند (سازمان ملل، ۲۰۰۵).

رویکرد امنیت انسانی یک چارچوب تحلیلی و برنامه‌ریزی اثبات شده است که از پاسخ‌های جامع‌تر و پیشگیرانه‌تر سازمان ملل، توسعه راه‌حل‌های مرتبط با زمینه و اتخاذ مشارکت‌هایی برای کمک به تحقق جهانی عاری از ترس، نیاز و حقارت پشتیبانی می‌کند (اسکار و گومز^۲، ۲۰۱۳). با توجه به تعریف و مفهوم ارائه شده از امنیت انسانی، می‌توان گفت امنیت و نیاز دو روی یک سکه‌اند. تأمین نیازهای انسان در تمامی جنبه‌ها، تضمین‌کننده امنیت انسانی است و از طرف دیگر هرگونه مشکل در رفع نیازها می‌تواند امنیت انسانی را به مخاطره بیاورد.

با توجه به مفهوم تناظر امنیت و نیاز، هدف این پژوهش ارزیابی تأثیرات تأمین نیازهای اساسی، ارتقاء رفاه و افزایش فرصت‌ها بر امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته، با تمرکز بر امنیت انسانی است. این پژوهش به دنبال تحلیل چگونگی ارتباط بین عوامل مختلف اقتصادی و امنیت انسانی در این جوامع بوده و سعی دارد تا راهکارهایی برای افزایش امنیت و بهبود شرایط زندگی در این مناطق ارائه نماید. بر این اساس فرض می‌شود که تأمین نیازهای اساسی و ارتقاء رفاه افراد و فرصت در جوامع کمتر توسعه یافته می‌تواند به تقویت امنیت در این جوامع کمک کند.

¹ United Nations

² Hella

³ Oscar and Gomez

در ادامه این مطالعه، به بررسی دقیق ادبیات پژوهش در حوزه نیاز-امنیت پرداخته خواهد شد. این بخش شامل مروری جامع بر تحقیقات پیشین و نظریه‌های مرتبط است تا چارچوبی استوار برای تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده فراهم آورد. تلاش می‌شود تا با استناد به منابع معتبر و مرور تجربیات پیشین، زمینه‌سازی مناسبی برای فهم بهتر موضوعات تحت بررسی صورت پذیرد. در بخش بعدی، به تشریح روش‌شناسی پژوهش پرداخته می‌شود. این قسمت شامل توضیحاتی درباره رویکردهای اتخاذ شده برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها است. پس از آن، نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها ارائه و مورد بررسی قرار می‌گیرد. این بخش به ارائه داده‌های جمع‌آوری شده و تحلیل‌های انجام شده می‌پردازد و سعی می‌کند تا ارتباط میان نتایج و فرضیه‌های تحقیق را به دقت تشریح کند. در انتها، نتیجه‌گیری کلی کار انجام شده مورد توجه قرار می‌گیرد. این بخش به جمع‌بندی یافته‌های پژوهش و تبیین اینکه چگونه این یافته‌ها به پرسش‌های تحقیق پاسخ می‌دهند، می‌پردازد. همچنین، توصیه‌هایی برای تحقیقات آتی و کاربرد عملی یافته‌ها در صورت امکان ارائه می‌شود تا راهنمایی برای پیگیری‌های بعدی باشد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که مطالعات زیادی حول محور امنیت و بررسی ابعاد مختلف آن انجام شده است. هر یک از این مطالعات با توجه به جنبه‌ای از امنیت که مورد بررسی قرار داده‌اند، مفهوم و تعریف متفاوتی از امنیت ارائه داده‌اند. تفاوت موجود در ادبیات پژوهش، حوزه‌های مورد بحث اقتصاد امنیت را تحت-الشعاع قرار می‌دهد. در مطالعه ابتدا مروری اجمالی بر مفهوم امنیت در ادبیات پژوهش انجام می‌گیرد. سپس باتوجه به چارچوب تعیین شده پژوهش حاضر ابعاد مختلف امنیت با استفاده از هرم مازلو و طبقه‌بندی شده در حوزه اقتصاد امنیت مورد بحث قرار می‌گیرد.

۱-۲. تناظر نیاز-امنیت

به طور کلی مفهوم امنیت در دو حوزه کلی امنیت ملی و امنیت انسانی ارائه می‌گردد. دیدگاه سنتی در خصوص امنیت، منحصرأ به منافع امنیت ملی دولت با استفاده از ارتش برای تضمین تمامیت ارضی و حاکمیت اشاره دارد. بنابراین، بیشتر مطالعات امنیتی بر سازوکارهای سیاست خارجی و دفاعی برای اجتناب، پیشگیری و در صورت نیاز برای پیروزی در مناقشات نظامی بین‌دولتی تمرکز کرده‌اند. پس از جنگ سرد در اوایل دهه ۱۹۹۰، مشخص شد که تهدیدات امنیتی علیه افراد فراتر از تهدیدات نظامی است. به طور کلی گزارش توسعه انسانی در سال ۱۹۹۴ توسط برنامه توسعه سازمان ملل نقطه شروع نگاهی جدید به موضوع امنیت بود. براساس ادعای این گزارش افراد باید مرجع امنیت به جای دولت‌ها باشند، زیرا امنیت دولت کمتر آسیب پذیر شده است در حالی که امنیت افراد آسیب پذیرتر است. این گزارش استدلال می‌کند که:

برای مدت طولانی، مفهوم امنیت با پتانسیل درگیری بین دولت‌ها شکل گرفته است. برای مدت طولانی، امنیت با تهدیدات علیه مرزهای یک کشور برابری شده است. برای مدت طولانی، کشورها به دنبال سلاح برای محافظت از امنیت خود بودند. برای اکثر مردم امروز، احساس ناامنی بیشتر از نگرانی در مورد زندگی روزمره

ناشی می شود تا از ترس یک رویداد جهانی فاجعه بار. امنیت شغلی، امنیت درآمد، امنیت بهداشتی، امنیت محیطی، امنیت در برابر جرم و جنایت، اینها دغدغه‌های نوظهور امنیت بشر در سراسر جهان هستند (گزارش توسعه سازمان ملل، ۱۹۹۴).

براساس مفهوم جدید از امنیت، برخلاف رویکرد سنتی آن نیازهای افراد نسبت به نیازهای دولت در الویت قرار دارند. امنیت انسانی شرایطی را توصیف می کند که در آن نیازهای اساسی افراد برآورده می شود و کرامت انسانی از جمله مشارکت معنادار در زندگی جامعه قابل تحقق است (گاریک^۱، ۲۰۲۱). در واقع می توان گفت امنیت و نیاز دو روی یک سکه اند زمانیکه نیازهای انسان چه نیازهای پایه ای در سطوح پایین تر و چه نیازهای انسان در سطوح بالاتر که همان نیازهای روحی و روانی هستند برآورد نشوند، امنیت انسانی تهدید می گردد. توانمندسازی مردم و جوامع آنها برای بیان و پاسخگویی به نیازهای خود و دیگران بسیار مهم است. به همین ترتیب، هنجارها، فرآیندها و نهادها از بالا به پایین، از جمله ایجاد مکانیسم های هشدار اولیه، حکمرانی خوب، حاکمیت قانون و ابزارهای حمایت اجتماعی از ویژگی های اساسی رویکرد امنیت انسانی هستند. این تدابیر را در چارچوبی قرار می دهد که می تواند چالش های پیچیده برای شرایط انسانی را بهتر برطرف کند. براساس مفاهیم ارائه شده از امنیت انسانی، ادعا می شود که در برخی موارد دولت ها با دفاع از منافع امنیت ملی، به تدریج با شکل گیری و پیگیری قاطعانه دیدگاه های کوتاه بینانه در مورد حاکمیت ملی، امنیت انسانی را تضعیف می کنند، اما امنیت انسانی - چه به صورت جمعی و چه فردی - به امنیت ملی نیز می انجامد (آربر^۲، ۲۰۰۵). براساس این مدعی می توان گفت امنیت انسانی و تأمین آن، امنیت ملی را نیز در برمی گیرد.

هر یک از تعاریف ارائه شده در ادبیات پژوهش، نشان از ابعاد گسترده ای امنیت دارد. براساس تعریف اسکار و گومز^۳ (۲۰۱۳) از مفهوم امنیت که امنیت انسانی را بخشی از مفاهیمی همچون حقوق بشر، نیازهای انسانی و توسعه انسانی تعریف کردند.

براساس تعاریف ارائه شده از امنیت و تناظر مفهوم امنیت و نیاز برای طبقه بندی محورهای مختلف امنیت از هرم سلسله مراتب نیازهای مازلو استفاده می شود. هرم سلسله مراتب نیازهای مازلو یا به طور خلاصه هرم مازلو^۴، نظریه آبراهام مازلو نظریه پرداز کلاسیک مدیریت، در مورد نیازهای اساسی انسان است. این نظریه در میان بینش های حاصل از جنبش روابط انسانی در مدیریت مقارن با دوران رکود اقتصادی بزرگ غرب از اهمیت ویژه برخوردار است و نظریه ای بنیادین محسوب می شود. این نظریه از نظریه های محتوایی در مورد انگیزش به شمار می آید. سلسله مراتب نیازهای مازلو یک نظریه انگیزش است که بیان می کند پنج دسته از نیازهای انسانی رفتار فرد را دیکته می کنند. این نیازها شامل نیازهای فیزیولوژیکی، نیازهای ایمنی، نیازهای اجتماعی، نیازهای احترام و نیازهای خودشکوفایی هستند. به اعتقاد مازلو نیازهای آدمی از یک سلسله مراتب برخوردارند که رفتار افراد در لحظات خاص تحت تأثیر شدیدترین نیاز قرار می گیرد. هنگامی که ارضای نیازها آغاز می شود،

¹ Garrick

² Arbour

³ Gomez

⁴ Maslow's Hierarchy of Needs

تعبیری که در انگیزش فرد رخ خواهد داد بدین گونه است که به جای نیازهای قبل، سطح دیگری از نیاز، اهمیت یافته و محرک رفتار خواهد شد. نیازها به همین ترتیب تا پایان سلسله مراتب نیازها اوج گرفته و پس از ارضاء، فروکش کرده و نوبت به دیگری می‌سپارند (جروم^۱، ۲۰۱۵). تئوری سلسله مراتب نیازهای مازلو برای پیش بینی توسعه کیفیت زندگی در کشورها در طول زمان استفاده می‌شود.

تئوری مازلو سلسله مراتب نیازهای خود را به شکل هرمی ارائه می‌کند که نیازهای اساسی در پایین هرم و نیازهای سطح بالا و نامشهود در بالای آن قرار دارند. یک فرد تنها زمانی می‌تواند به سمت رفع نیازهای سطح بالاتر حرکت کند که نیازهای اساسی او به اندازه کافی برآورده شود.

نمودار شماره (۱) سلسله مراتب نیازهای مازلو

منبع: ازگلی و همکاران، ۱۳۹۴

براساس اصل توالی سلسله مراتب نیازهای مازلو، نیازهای انسانی به ترتیب به نسبت قابل پیش‌بینی، مطرح می‌شوند که از نیازهای سطح پایین و ابتدایی تا نیازهای بالاتر و سطح عالی مطرح می‌گردند. به این ترتیب سطح عالی و بالاتر نیازهای انسان زمانی احساس می‌شود که نیازهای سطح پایین‌تر او برآورده گردند (مازلو، ۱۹۷۳). براساس نظر مازلو، نیاز به کمبودی اشاره دارد که باعث تحرک انسان برای برطرف کردن آن کمبود می‌شود. همچنین به گفته وی، اگر افراد در محیطی رشد کنند که نیازهایشان برآورده نشود، بعید است که به عنوان افراد سالم یا افراد سازگار در جامعه عمل کنند (کاور^۲، ۲۰۱۳). در تقسیم‌بندی سلسله مراتب نیازهای انسان براساس هرم مازلو، دو سطح اول نیازهای اساسی، یعنی نیازهای فیزیکی و نیازهای امنیتی را می‌توان به عنوان نیازهای حیاتی در نظر گرفت. در واقع این نیازها برای بقای فرد و جامعه ضروری هستند. سطوح بالاتر سلسله مراتب نیازها یعنی نیازهای روحی و خودشکوفایی را می‌توان به عنوان نیازهای متعالی نامگذاری

¹ Jerome

² Kaur

کرد. این نیازها از درجه‌ی اهمیت کمتری نسبت به دو سطح نخست نیازهای این هرم برخوردارند و در صورت تأمین نیازهای حیاتی به طور کامل تلاش برای رفع این نیازها اتفاق می‌افتد.

با گسترش مفهوم امنیت انسانی، دیگر تهدیدات امنیتی صرفاً در بعد نظامی خلاصه نمی‌شوند و عدم امکان تأمین نیازهای بنیادین انسان مانند غذا، آب و انرژی نیز به معنی بروز ناامنی در جامعه است اما همچنان یکی از مهمترین ابعاد امنیت، امنیت نظامی است (فضائلی و رشیدی، ۱۳۹۸). بنابراین عدم تأمین نیازهای فرد و جامعه در هر یک از سطوح مطرح شده در هرم مازلو، به مثابه بروز ناامنی و عدم وجود امنیت در مقیاس‌های مختلف جهانی، منطقه‌ای و ملی می‌باشد. نیازهای حیاتی را می‌توان امنیت برای بقا تعبیر کرد، نیازهایی که در صورت برآورده نشدن به شکل صحیح امنیت بقای انسان را تهدید خواهد کرد. سطوح بالاتر نیازها یعنی نیازهای متعالی را می‌توان تحت مؤلفه‌ی امنیت روحی و روانی گنجاند.

۲-۱-۱. نیازهای حیاتی (امنیت برای بقا)

نیازهای حیاتی به آن دسته از نیازهایی گفته می‌شود که تضمین کننده بقا فرد و جامعه می‌باشد. به عبارتی عدم تأمین این نیازها و عدم توجه به رفع آن‌ها تهدیدی اساسی برای ادامه حیات فرد و جامعه می‌باشد. این دسته از نیازهای دو سطح اول هرم مازلو را تشکیل می‌دهند؛ نیازهای فیزیکی و نیاز به امنیت.

نیازهای فیزیکی: نیازهای فیزیولوژیکی مانند تنفس، غذا، نوشیدنی و ... جزو نیازهای بیولوژیکی و فیزیکی هستند. زمانی که این نیازها برآورده نشوند، مردم بیش از هر چیز دیگری، مشغول رفع این نیازها می‌شوند. بنابراین تأمین این نیازها در الویت اول قرار دارد. در اعلامیه حقوق بشر آمده است: «هر کس حق دارد که خود و خانواده اش از استاندارد شایسته سلامت و رفاه شامل غذا، پوشاک، مسکن، مراقبت‌های پزشکی و خدمات اجتماعی ضروری و داشتن تأمین در مواقع بیکاری، بیماری، ناتوانی، بیوه شدن، پیری و سایر زیان‌های محتمل در شرایط خارج کنترل خود برخوردار باشد». (سیف، ۱۳۹۰)

نیازهای امنیتی: هنگامی که نیازهای اساسی برآورده شدند، نیازهای دیگری ایجاد می‌شوند. در هرم سلسله‌مراتب مازلو، نیازهای ایمنی پس از نیازهای فیزیولوژیکی به وجود می‌آیند. مازلو از کلمه ایمنی، برای مفهومی فراتر از ایمنی فیزیکی استفاده کرده است. امنیت اجتماعی، نظامی و به طور کلی تمامی وجوه امنیت در ذیل این دسته از نیازهای انسانی قرار می‌گیرند. ایمنی به عنوان اصلی‌ترین عنصر قدرت محسوب می‌شود. در سطح ملی عنصر نظامی‌گری، معیار نهایی است که به وسیله آن، میزان کلی پتانسیل اقتدار و توان (حفظ) امنیت ملی، سنجیده شده و مورد قضاوت قرار می‌گیرد. بدون تردید میزان اهمیت امنیت نظامی با نوع و تحولات تهدیدها ارتباطی مستقیم خواهد داشت (یگانگی و عبایی، ۱۳۹۹).

۲-۱-۲. نیازهای متعالی (امنیت روحی- روانی)

پس از تأمین نیازهای حیاتی (پایه‌ای‌ترین نیازهای بشری) و رفع آن‌ها که تضمین کننده بقا هر فرد و جامعه‌ای است، در سطوح بالاتر سلسله مراتب نیازها، نیازهای اجتماعی، احترام و نیاز به خودشکوفایی مطرح

می‌گردد. این نیازها را می‌توان متناظر با امنیت روحی و روانی عنوان کرد. عدم امکان برآورد نیازهای متعالی، امنیت روحی و روانی افراد جامعه را مختل خواهند کرد.

نیازهای اجتماعی: نیازهای اجتماعی در افراد، مبدأ روابط بین فردی محسوب می‌شود. نیاز به حضور در اجتماع، نمونه‌هایی از موارد نیازهای اجتماعی هستند.

نیاز به احترام: از سمت دیگر نیاز به احترام یعنی فرد درون کالبد خودش، حس راحتی داشته باشد. انسان علاوه بر این که خودش باید پی ببرد که شایسته و قابل احترام است، از دیگران نیز انتظار دارد که به شایستگی او پی ببرند و به او احترام بگذارند. این احترام قبل از هر چیز نسبت به خود است و سپس قدر و منزلتی که توسط دیگران برای فرد حاصل می‌شود.

نیاز به خودشکوفایی: دستیابی به این نیاز در واقع هدف و غایت هر انسانی است. هر تلاشی که انسان در جهت پاسخگویی به نیازهای قبلی انجام دهد، در اصل به جهت رسیدن به این مرحله و هدف نهایی است. خودشکوفایی در هرم مازلو اصلی‌ترین و مهم‌ترین بخش آن هرم است. در هرم نیازهای مازلو، خودشکوفایی به نیاز برای رشد شخصی و کشف استعدادها درونی که فرد در زندگی خود در اختیار دارد اشاره می‌کند. از دیدگاه مازلو همه افراد دارای شخصیت پویایی هستند و این امر در یک فرد خلاق که به دنبال استفاده و شکوفایی استعداد خود است، دارای اهمیت زیادی است. یک مثال مهم برای عدم توجه به نیاز خود شکوفایی در کشورها افزایش نرخ مهاجرت است. بر مبنای تقسیم‌بندی بانک جهانی منابع انسانی (اعم از نخبگان و متخصصان) از منابع ثروت آن کشور به شمار می‌روند. وجود سرمایه‌های انسانی برای توسعه هر کشور ضروری است و از سمت دیگر این نیروها ابزار توسعه است (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۰). فراهم نکردن زمینه مناسب برای شکوفایی استعداد افراد به ویژه نخبگان جامعه و عدم توجه کافی به سرمایه‌های انسانی، باعث افزایش نرخ مهاجرت این افراد می‌گردد.

۲-۲. پیشینه پژوهش

در کشورهای کمتر توسعه یافته، درک رفتار امنیتی افراد برای ایجاد سیاست‌ها و مداخلات مؤثر برای مقابله با چالش‌های امنیتی بسیار مهم است. هدف این بررسی، ادبیات، ترکیب و ادغام یافته‌های تحقیقاتی در مورد استفاده از مکاتبات نیازهای امنیتی برای توضیح رفتار امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته است.

پاپکین^۱ (۲۰۲۳) بر اهمیت درک فرآیندهای تصمیم‌گیری منطقی افراد در کشورهای کمتر توسعه یافته در مورد رفتار امنیتی تأکید می‌کند. نویسنده استدلال می‌کند که افراد در این زمینه‌ها اغلب بر اساس نیازهای امنیتی درک شده و منابع موجود انتخاب می‌کنند. این امر اهمیت در نظر گرفتن عوامل اجتماعی-اقتصادی مؤثر بر رفتار امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته را برجسته می‌کند.

¹ Popkin

تیراچینی و کتس^۱ (۲۰۲۰) بر نابرابری‌های اولیه تأثیر کووید-۱۹ بر بزرگسالان آمریکایی، به ویژه از نظر ناامنی غذایی، تأکید کرده‌اند. این یافته‌ها اهمیت رسیدگی به نیازهای اولیه مانند دسترسی به غذا را در مواقع بحران برای تضمین امنیت و رفاه مردم برجسته می‌کند.

کالرا، جنا و یراورده‌کار^۲ (۲۰۱۸) به بحث در مورد نیازهای عاطفی و روانی افراد دیابتی پرداخته و بر اهمیت رسیدگی به نیازهای خاص مرتبط با سلامت برای تضمین سلامت و امنیت کلی افراد در جامعه تأکید کرده‌اند. پاپ و همکاران^۳ (۲۰۱۲) بینش‌هایی را در مورد رابطه بین امنیت و بهره‌وری در بخش کشاورزی کشورهای کمتر توسعه یافته ارائه می‌دهند. بررسی آنها تأثیر بهره‌وری آفت‌کش‌ها بر امنیت غذایی را برجسته می‌کند و بر تأثیر متقابل بین شیوه‌های کشاورزی، ثبات اقتصادی و امنیت کلی افراد در این مناطق تأکید می‌کند. این امر بر پیوستگی نیازهای امنیتی مختلف و رفتاری که آنها در کشورهای کمتر توسعه یافته انجام می‌دهند تأکید می‌کند.

تای و دینر^۴ (۲۰۱۱) به بررسی ارتباط برآورده شدن نیازهای اساسی انسان با احساس امنیت ذهنی در سراسر جهان پرداخته‌اند. یافته‌های آنها نشان می‌دهد که برآورده شدن نیازهای روانی اولیه با سطوح بالاتر احساس امنیت ذهنی مرتبط است. این بدان معناست که رسیدگی به نیازهای روانی بنیادی افراد می‌تواند به امنیت کلی آنها کمک کند که به نوبه خود بر امنیت یک کشور تأثیر می‌گذارد.

روکو، میرکین و هرسام^۵ (۲۰۱۱) به بحث در مورد جهت‌گیری‌های تحقیقات نانو تکنولوژی برای رفع نیازهای اجتماعی پرداخته و بر اهمیت پیشرفت‌های فناوری در برآورده کردن نیازهای در حال تحول جوامع تأکید کرده‌اند. این بینش به ویژه در زمینه امنیت ملی مرتبط است، زیرا پیشرفت‌های فناوری می‌تواند بر رفع نیازهای اساسی بشر و ارتقای اقدامات امنیتی تأثیر بگذارد.

یافته‌های تحقیق موجود، پویایی پیچیده‌ای را که بر رفتار امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته تأثیر می‌گذارد، روشن می‌کند. با این حال، هنوز شکاف‌های دانش قابل توجهی وجود دارد که کاوش بیشتر را ایجاب می‌کند. یکی از جهت‌گیری‌های بالقوه تحقیقات آینده، کاوش عمیق‌تر در عوامل اجتماعی-فرهنگی است که مکاتبات نیازهای امنیتی را در این زمینه‌ها شکل می‌دهند. درک هنجارها، ارزش‌ها و سیستم‌های اعتقادی فرهنگی که بر رفتار امنیتی تأثیر می‌گذارند، می‌تواند بینش‌های ارزشمندی را برای طراحی مداخلات امنیتی حساس فرهنگی ارائه دهد.

علاوه بر این، تحقیقات آینده می‌تواند بر بررسی نقش سیاست‌های دولتی و مداخلات بین‌المللی در رسیدگی به نیازهای امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته متمرکز شود. با بررسی اثربخشی رویکردهای مختلف سیاستی و برنامه‌های کمکی، محققان می‌توانند به توسعه استراتژی‌های مبتنی بر شواهد، برای بهبود نتایج امنیتی در این مناطق کمک کنند.

¹ Tirachini & Cats

² Kalra, Jena & Yervavdekar

³ Popp & at el

⁴ Tay & Diener

⁵ Roco, Mirkin & Hersam

در نتیجه، ادبیات بررسی شده اهمیت در نظر گرفتن مکاتبات نیازهای امنیتی در توضیح رفتار امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته را برجسته می کند. در حالی که تحقیقات موجود بیش‌های ارزشمندی را ارائه می دهد، نیاز به بررسی بیشتر در مورد تأثیرات اجتماعی-فرهنگی و تأثیر سیاست ها و مداخلات بر نتایج امنیتی وجود دارد. با پرداختن به این شکاف‌های دانش، محققان می‌توانند به توسعه رویکردهای جامع‌تر و مؤثرتر برای افزایش امنیت در کشورهای کمتر توسعه‌یافته کمک کنند.

۳. روش‌شناسی پژوهش

هدف این مطالعه بررسی تناظر دو مفهوم نیاز و امنیت است. جهت حصول این هدف، به بررسی تأثیر سلسله مراتب نیازها که در هرم مازلو به آنها پرداخته شده است، بر امنیت پرداخته می‌شود. برای این منظور باید سلسله مراتب نیازهای هرم مازلو به صورت کمی مورد مطالعه قرار گیرد. نزدیک‌ترین شاخص به این نیازها، شاخص پیشرفت اجتماعی^۱ است. شاخص پیشرفت اجتماعی یک معیار چندبعدی است که برای اندازه‌گیری و ارزیابی پیشرفت و توسعه اجتماعی یک کشور یا جامعه استفاده می‌شود. این شاخص‌ها معمولاً شامل چندین ابعاد مختلف اجتماعی می‌شوند که نشان دهنده وضعیت و کیفیت زندگی جمعیت است. برخی از ابعاد معمول این شاخص‌ها عبارتند از:

¹ Social progress index

نمودار شماره (۲) ابعادی از شاخص پیشرفت اجتماعی

منبع: گزارش شاخص پیشرفت اجتماعی

شاخص پیشرفت اجتماعی و اصلی‌ترین زیرشاخص‌های آن بیانگر سلسله مراتب نیازهای انسانی از نیازهای ضروری و اولیه گرفته تا نیازهای غائی است. سه زیرشاخص اصلی این شاخص به عنوان متغیرهای مستقل در این پژوهش مورد استفاده قرار می‌گیرند. برای محاسبه شاخص پیشرفت اجتماعی و سه زیرشاخص اصلی آن از تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PCA) برای تجمیع شاخص‌ها به یک امتیاز مؤلفه استفاده می‌گردد. در نهایت، با میانگین‌گیری مؤلفه‌ها و ابعاد به ترتیب، امتیاز نهایی ابعاد و شاخص کلی پیشرفت اجتماعی را محاسبه می‌کند. متغیر وابسته این مطالعه نیز متغیر ایمنی و امنیت است. این شاخص یکی از ابعاد شاخص صلح جهانی^۲ است.

۳-۱. داده‌های آماری

پژوهش حاضر به سنجش تأثیر نیازهای انسانی در سه سطح مختلف بر شاخص ایمنی و امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته^۳ است. این کشورها کشورهایی هستند که طبق گزارش سازمان ملل متحد تنها به توسعه‌های بسیار ناچیزی در زمینه‌های اجتماعی-اقتصادی دست یافته‌اند. تعیین مصداق برای معیار توسعه یافتگی همواره مورد بحث بوده‌است، اما به‌طور کلی معیارهای اقتصادی معمولاً شاخص اصلی کشورهای توسعه یافته بوده‌است. برای مثال، میزان سرانه درآمد یکی از مهم‌ترین معیارها است، و بنابراین، کشورهایی که دارای نرخ تولید ناخالص داخلی پایینی هستند، توسعه نیافته محسوب می‌شوند. بر این اساس جامعه آماری این مطالعه، کشورهای کمتر توسعه یافته است. لیست کشورهای کمتر توسعه یافته از سایت رسمی سازمان ملل متحد استخراج شده است.^۴

جدول شماره (۱) لیست کشورهای کمتر توسعه یافته

شماره	نام کشور	شماره	نام کشور	شماره	نام کشور
۱	افغانستان	۱۶	گامبیا	۳۱	نیجر
۲	آنگولا	۱۷	گینه	۳۲	رواندا
۳	بنگلادش	۱۸	گینه بیسائو	۳۳	ساموآ
۴	بوتان	۱۹	هائیتی	۳۴	سائو تومه و پرنسپ
۵	بورکینافاسو	۲۰	کیریباتی	۳۵	سنگال
۶	بوروندی	۲۱	لائوس	۳۶	سیرالئون
۷	کامبوجا	۲۲	لسوتو	۳۷	جزایر سلیمان
۸	جمهوری آفریقای مرکزی	۲۳	لیبریا	۳۸	سومالی
۹	چاد	۲۴	ماداگاسکار	۳۹	سودان جنوبی
۱۰	کومور	۲۵	مالاوی	۴۰	تیمور شرقی
۱۱	جمهوری دموکراتیک کنگو	۲۶	مالی	۴۱	توگو

¹ Safety and security

² Global peace index

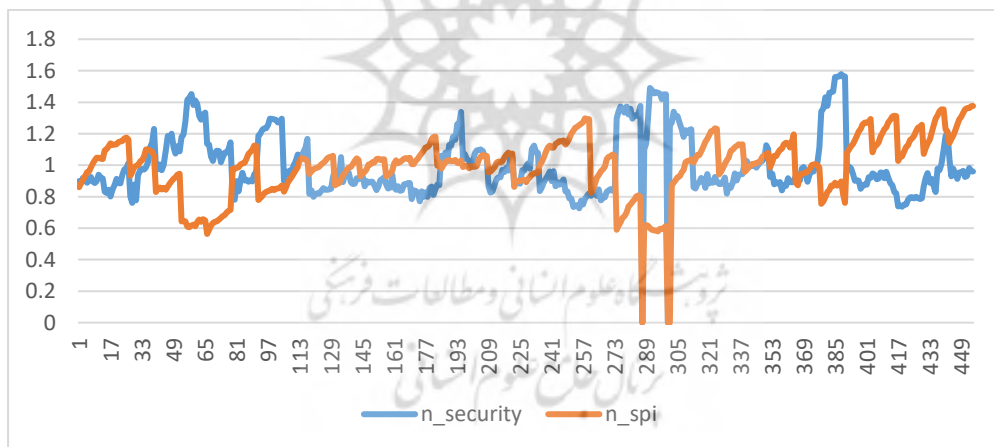
³ Least Developed Countries (LDC)

⁴ <https://unctad.org/lde2022>

شماره	نام کشور	شماره	نام کشور	شماره	نام کشور
۱۲	جیبوتی	۲۷	مالدیو	۴۲	تووالو
۱۳	گینه استوایی	۲۸	موریتانی	۴۳	اوگاندا
۱۴	اریتره	۲۹	میانمار	۴۴	وامو
۱۵	اتیوپی	۳۰	نیپال	۴۵	یمن

منبع: سازمان ملل متحد

متغیرهای مستقل این مطالعه که شامل متغیر نیازهای اساسی، متغیر پایه و اساس رفاه و فرصت از سایت شاخص پیشرفت اجتماعی^۱ برای سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳ استخراج شده است. داده‌های مربوط به شاخص ایمنی و امنیت از سایت شاخص صلح جهانی^۲ استخراج شده است. با توجه به ماهیت داده‌های جمع‌آوری شده، از روش تجزیه و تحلیل داده‌های تابلویی استفاده می‌گردد. با توجه به اینکه رفتار مقطعی مختلف همگن در نظر گرفته می‌شود، بنابراین از روش رگرسیونی حداقل مربعات برای تخمین داده‌های تابلویی استفاده می‌گردد. نمودار زیر روند تغییرات شاخص‌های نرمال شده‌ی پیشرفت اقتصادی، ایمنی و امنیت را در این کشورها نشان می‌دهد. این داده‌ها یا استفاده از روش Z-Score نرمال شده‌اند و نمودار زیر شباهت رفتاری دو متغیر را نشان می‌دهد.

نمودار شماره (۳) روند تغییر شاخص پیشرفت اقتصادی و شاخص ایمنی و امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته

منبع: یافته‌های پژوهش

¹ <https://www.socialprogress.org/us/>

² <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/>

۳-۲. تبیین مدل

هدف این مطالعه سنجش تأثیر نیازهای انسانی در سه سطح مختلف بر شاخص ایمنی و امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته^۱ است. متغیرهای این مطالعه عبارتند از: نیازهای اساسی (basic need)، پایه و اساس رفاه (fob) و فرصت (opportunity) به عنوان متغیرهای مستقل و شاخص ایمنی و امنیت (security) به عنوان متغیر وابسته. بر این اساس الگوی این مطالعه به شکل زیر بیان می‌گردد:

$$security_{it} = \alpha_{it} + \beta_1 basic_need_{it} + \beta_2 fob_{it} + \beta_3 opportunity_{it} + \epsilon_{it} \quad (۱)$$

نیازهای اساسی انسان: این زیر شاخص به بررسی میزان دسترسی شهروندان به نیازهای اولیه زندگی مانند آب آشامیدنی سالم، غذا، سرپناه، بهداشت و ایمنی فردی می‌پردازد. این زیر شاخص از ۹ متغیر تشکیل شده است، از جمله:

- دسترسی به آب آشامیدنی سالم: درصد جمعیت با دسترسی به آب آشامیدنی سالم؛
- دسترسی به فاضلاب: درصد جمعیت با دسترسی به امکانات بهداشتی؛
- امنیت غذایی: نرخ سوء تغذیه کودکان زیر ۵ سال؛
- نرخ مرگ و میر نوزادان: نرخ مرگ و میر نوزادان به ازای هر ۱۰۰۰ تولد زنده؛
- امید به زندگی: امید به زندگی در بدو تولد؛
- امنیت شخصی: نرخ قتل؛
- آزادی از خشونت: نرخ خشونت خانگی علیه زنان؛
- دسترسی به آموزش پایه: نرخ ثبت نام در مدارس ابتدایی؛
- دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی اولیه: درصد جمعیت با پوشش بیمه درمانی.

مبانی رفاه: این زیر شاخص به بررسی کیفیت زندگی افراد در زمینه‌هایی مانند آموزش، دانش، سلامت و برابری می‌پردازد. این زیر شاخص از ۱۲ متغیر تشکیل شده است، از جمله:

- کیفیت آموزش: میانگین سال‌های تحصیل؛
- مهارت‌های پایه خواندن و نوشتن: درصد بزرگسالان ۱۵ تا ۲۴ ساله که می‌توانند بخوانند و بنویسند؛
- دسترسی به آموزش عالی: نرخ ثبت نام در آموزش عالی؛
- سلامت و تندرستی: نرخ مرگ و میر زودرس (زیر ۶۰ سال)؛
- دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی: تعداد پزشکان به ازای هر ۱۰۰۰ نفر؛
- دسترسی به آب آشامیدنی سالم: درصد جمعیت با دسترسی به آب آشامیدنی سالم؛
- دسترسی به فاضلاب: درصد جمعیت با دسترسی به امکانات بهداشتی؛
- کیفیت محیط زیست: نرخ آلودگی هوا؛

¹ Least Developed Countries (LDC)

- برابری جنسیتی: نسبت جنسی در سطوح مدیریتی؛
- تبعیض: تجربه تبعیض براساس نژاد، قومیت، جنسیت یا مذهب؛
- آزادی بیان: شاخص آزادی بیان.

فرصت پیشرفت: این زیر شاخص به بررسی میزان دسترسی افراد به حقوق و آزادی‌ها، حاکمیت قانون و برابری فرصت‌ها می‌پردازد. برای ساخت این متغیر از یازده زیر شاخص استفاده شده است. این ۱۱ شاخص به شرح زیر هستند:

- حقوق فردی: این شاخص میزان احترام به حقوق مدنی و سیاسی افراد، مانند حق آزادی بیان، حق آزادی مذهب و حق تجمع را اندازه‌گیری می‌کند(منبع: شاخص حقوق مدنی و سیاسی).
- آزادی‌ها: این شاخص میزان آزادی‌های مدنی افراد در جامعه، مانند آزادی مطبوعات، آزادی انجمن و آزادی برگزاری اعتراضات را اندازه‌گیری می‌کند(منبع: شاخص آزادی‌های مدنی).
- حاکمیت قانون: این شاخص میزان استقلال و کارایی سیستم قضایی، عدم تبعیض در اجرای قانون و احترام به حقوق مالکیت را اندازه‌گیری می‌کند(منبع: شاخص حاکمیت قانون).
- مشارکت مدنی: این شاخص میزان مشارکت افراد در فرآیندهای سیاسی، مانند نرخ رأی‌گیری و عضویت در احزاب سیاسی را اندازه‌گیری می‌کند.
- آزادی مذهب: این شاخص میزان آزادی افراد در انتخاب و پیروی از دین خود را بدون ترس از آزار و اذیت را اندازه‌گیری می‌کند(منبع: شاخص آزادی مذهب).
- آزادی اجتماعات: این شاخص میزان آزادی افراد در تشکیل و پیوستن به گروه‌ها و انجمن‌های داوطلبانه را اندازه‌گیری می‌کند.
- آزادی بیان: این شاخص میزان آزادی افراد در بیان نظرات خود بدون ترس از سانسور یا مجازات را اندازه‌گیری می‌کند(منبع: شاخص آزادی بیان).
- برابری فرصت‌ها: این شاخص میزان دسترسی افراد به فرصت‌های برابر در زمینه‌هایی مانند آموزش، اشتغال و مشارکت سیاسی را اندازه‌گیری می‌کند.
- عدالت رویه‌ای: این شاخص میزان بی‌طرفی و کارایی سیستم قضایی در رسیدگی به دعاوی را اندازه‌گیری می‌کند.
- امنیت شخصی: این شاخص میزان امنیت افراد در برابر جرم و جنایت را اندازه‌گیری می‌کند.
- مبارزه با فساد: این شاخص میزان اثربخشی دولت در مقابله با فساد و رشوه را اندازه‌گیری می‌کند.

برای ساخت این شاخص‌ها از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شده است. نمره این زیر شاخص‌ها بین ۰ تا ۱۰۰ است. جدول زیر آمار توصیفی این شاخص‌ها را برای کشورهای کمتر توسعه یافته ارائه کرده است.

جدول شماره (۲) آمار توصیفی شاخص پیشرفت اجتماعی و زیر شاخص‌های اساسی آن

شاخص پیشرفت اجتماعی	ایمنی و امنیت	فرصت	رفاه	نیازهای اساسی	میانگین
۴۲/۷۴۶	۲/۵۹۹	۳۶/۷۴۸	۴۳/۶۲۸	۴۷/۸۶۱	میانگین
۶/۹۴۱	۰/۴۵۸	۸/۱۱۳	۷/۱۵۹	۱۱/۴۳۳	انحراف معیار
۴۳/۲۵	۲/۴۵	۳۶/۹۹	۴۳/۷۲	۴۶/۰۲	میان
۴۳/۴۸	۲/۳۷۸	۳۱/۱۱	۴۲/۷۵	۴۵/۷۶	مد

منبع: یافته‌های پژوهش

براساس نتایج جدول فوق، از بین متغیرها متغیر نیازهای اساسی، انحراف معیار بیشتری از سایر متغیرها دارد که این نشان می‌دهد که داده‌ها در این مجموعه پراکندگی بیشتری نسبت به بقیه مجموعه‌ها دارند.

۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

برای تخمین مدل با داده‌های ترکیبی، نخستین گام انجام آزمون وابستگی مقطعی است. در این مطالعه، آزمون وابستگی مقطعی پسران که از توزیع نرمال برخوردار است، برای مدل مورد بررسی انجام شده و نتایج آن در جدول (۳) آمده است. براساس این نتایج، فرضیه صفر مبنی بر نبود وابستگی مقطعی در مدل در سطح یک درصد قبول و وجود وابستگی مقطعی بین متغیرهای مدل رد می‌گردد.

جدول شماره (۳) نتایج آزمون وابستگی مقطعی پسران

مقدار آماره	سطح معناداری
۱/۴۵۶	۱/۱۵۸

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۱. آزمون ریشه واحد

با توجه به نتایج آزمون وابستگی مقطعی، با استفاده از آزمون‌های ریشه واحد نسل اول به بررسی مانایی داده‌ها پرداخته می‌شود. در تحلیل داده‌های ترکیبی و سری زمانی، فرض معمولاً این است که روابط متغیرها در طولانی مدت ثابت باقی می‌ماند. به عبارت دیگر، در تحلیل داده‌های ترکیبی و سری زمانی، فرض ثابت ضمنی متغیرها وجود دارد. با استفاده از روش‌های آماری مختلف، این فرض مانایی بررسی می‌شود. آزمون وجود ریشه واحد به‌طور معمول برای ارزیابی این فرض استفاده می‌شود. در صورتی که نتایج این آزمون‌ها نشان دهنده مانایی متغیرها باشد، مدل تخمینی معتبر خواهد بود، در غیر این صورت، مدل ما ممکن است کاذب باشد (گلدانی و مومنی، ۱۴۰۱).

در این پژوهش از آزمون لیوین لو چو^۱ برای انجام ریشه واحد استفاده شده است. براساس نتایج آزمون مانایی، تمامی متغیرهای مدل با احتمال ۹۹ درصد در سطح مانا هستند. جدول زیر نتایج آزمون مانایی را نشان می‌دهد.

¹ levin lin-chu

جدول شماره (۴) نتایج آزمون ایستایی داده‌های پنل

متغیر	اماره آزمون	نحوه انجام آزمون	سطح معناداری
basic_need	-۹/۵۴۵	در سطح	۰/۰۰۰
fob	-۷/۳۹۲	در سطح	۰/۰۰۰
opportunity	-۵/۴۱۹	در سطح	۰/۰۰۰
Security	۳/۸۱۳	در سطح	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۲. آزمون تلفیق پذیری یا ناهمگنی^۱ و آزمون اثرات ثابت و یا تصادفی

در داده‌های پنل قبل از انجام هر گونه تجزیه و تحلیل باید در خصوص تلفیق پذیری و ناهمگنی و همچنین اثرات ثابت و یا تصادفی تصمیم گیری شود. داده‌های ترکیبی دو حالت کلی دارند؛ حالت اول این است که عرض از مبدأ برای کلیه مقاطع یکسان است که در این صورت مدل به عنوان پولینگ دیتا (pooling data) شناسایی می‌گردد. حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام مقاطع متفاوت است که به این حالت پانل دیتا (panel data) گفته می‌شود. برای تشخیص بین این دو حالت یا به عبارت دیگر تلفیق پذیری و یا ناهمگنی از آزمون چاو (F لیمر) استفاده می‌گردد. بنابراین آزمون F لیمر برای انتخاب بین روش های رگرسیون پولینگ دیتا (تلفیقی) و پانل دیتا استفاده می‌شود. براساس نتایج آزمون F لیمر، با سطح اطمینان ۹۹ درصد الگوی پانل دیتا در برابر الگوی پولینگ دیتا انتخاب می‌گردد. نتایج حاصل از آزمون هاسمن در جدول (۵) مشاهده می‌شود که در نهایت الگوی اثرات ثابت انتخاب می‌گردد. فرضیه صفر آزمون هاسمن دلالت بر این دارد که هیچ تفاوت معناداری بین برآوردهای بدست آمده از دو مدل وجود ندارد. در مقابل فرضیه یک نشان می‌دهد تفاوت معناداری بین برآوردهای بدست آمده از دو مدل وجود دارد.

جدول شماره (۵) نتایج حاصل از نحوه برآورد الگوی پانل

آزمون	آماره آزمون	سطح معناداری
F لیمر	۱۳۳/۰۲۴	۰/۰۰۰
هاسمن	۴۴/۵۵۳	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۳. آزمون خود همبستگی و ناهمسانی واریانس

در داده‌های ترکیبی مانند داده‌های سری زمانی و مقطعی بحث ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی بین اجزای خطا مطرح است. در داده‌های تابلویی برای بررسی ناهمسانی واریانس از آزمون نسبت راست‌نمایی استفاده می‌گردد. آزمون نسبت راست‌نمایی که بر اساس نتایج برآورد مدل مقید (همسانی واریانس) و مدل غیر مقید (ناهمسانی واریانس) صورت می‌گیرد. قابل ذکر است که فرضیه صفر در هر دو آزمون مبتنی بر همسانی

¹ Pooling and Heterogeneity Test

واریانس‌ها و فرضیه مقابل بیانگر ناهمسانی واریانس‌ها است. خودهمبستگی جملات خطا نیز با استفاده از آماره دوربین و اتسون مورد بررسی قرار می‌گیرد. براساس نتایج این آزمون‌ها مدل، مسأله ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی ندارد.

جدول شماره (۶) آزمون نسبت راست‌نمایی

سطح معناداری	آماره F
۰/۹۳۹۳	۳۴/۱۲۵۰

منبع: یافته‌های پژوهش

۴-۴. تخمین مدل

نتایج حاصل از تخمین داده‌های تابلویی در جدول شماره (۷) ارائه شده است.

جدول شماره (۷) نتایج تخمین الگوی اثرات ثابت با روش حداقل مربعات

متغیر	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
BASIC_NEED	۰/۰۰۷	۲/۷۰۱	۰/۰۰۷
FOB	۰/۰۱۱	۳/۲۷۳	۰/۰۰۱
OPPORTUNITY	-۰/۰۲۵	-۸/۵۳۰	۰/۰۰۰
C	۲/۷۱۸	۲۶/۲۵۲	۰/۰۰۰
Durbin-Watson Test = ۱/۹۸۷۶۵			R-squared = ۰/۹۵۷۱۱۶
F = ۲۴۹/۱۲۸			Adjusted R-squared = ۰/۹۵۳

منبع: یافته‌های پژوهش

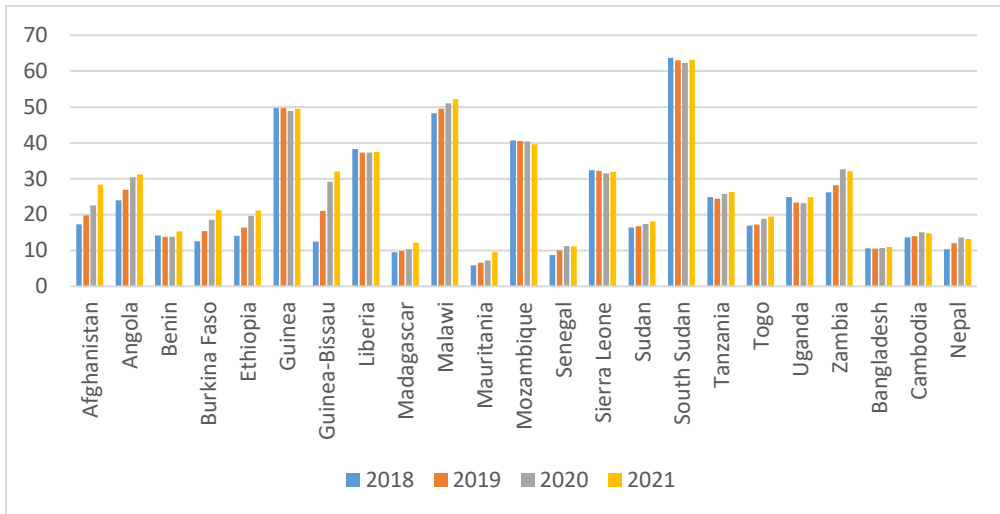
نتایج بدست آمده در جدول (۷) نشان می‌دهد که هر سه متغیر مستقل (نیازهای اساسی، رفاه و فرصت) ضرایب معناداری در الگو داشته و هر سه بر امنیت کشورهای کمتر توسعه یافته اثر گذارند. مقدار R-squared به اندازه‌ای بالاست که نشان می‌دهد مدل، توانایی خوبی در توضیح و تبیین واریانس متغیر وابسته (امنیت) دارد. حدود ۹۵/۷٪ از تغییرات در متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل در مدل تبیین شده است. متغیر نیازهای اساسی و متغیر رفاه هر دو تأثیر مثبت و معناداری بر متغیر وابسته مدل یعنی امنیت دارند. متغیر نیازهای اساسی با ضریب مثبت ۰/۰۰۷ و آماره t برابر با ۲/۷۰۱ نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معناداری بر امنیت است. این نتیجه می‌تواند بیانگر این باشد که تأمین نیازهای اساسی مانند غذا، آب، بهداشت و تأمین اجتماعی، می‌تواند به بهبود وضعیت امنیتی در کشورهای کمتر توسعه یافته کمک کند. متغیر رفاه نیز با ضریب ۰/۰۱۱ و آماره t برابر با ۳/۲۷۳، تأثیر مثبت و معناداری بر امنیت دارد. افزایش رفاه اقتصادی، که ممکن است شامل افزایش درآمد، بهبود شرایط کار و دسترسی بهرهورتر به منابع باشد، می‌تواند به استحکام امنیت کمک کند. متغیر فرصت تأثیر منفی و معناداری بر متغیر ایمنی و امنیت کشورهای کمتر توسعه یافته دارد. این متغیر با ضریب -۰/۰۲۵ و آماره t برابر با -۸/۵۳۰، تأثیر منفی معناداری بر امنیت دارد. این ممکن است به این معنا باشد که افزایش

فرصت‌ها در کوتاه‌مدت ممکن است باعث ناامنی شود، شاید به دلیل تغییرات سریع اجتماعی و اقتصادی که همگام‌سازی با آنها دشوار است. به عبارت دیگر هر یک واحد افزایش در فرصت در این کشورها موجب کاهش ۰/۰۲۵ واحدی در متغیر ایمنی و رفاه می‌گردد. این نتایج هم‌راستای مطالعات پاپکین (۲۰۲۳)، پاپ و همکاران (۲۰۱۲) است که نشان دادند تا چه حد اهمیت به نیازهای اولیه همچون امنیت غذایی و نیازهای اقتصادی بر رفتار امنیتی کشورهای کمتر توسعه یافته تاثیرگذار است.

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در این پژوهش ابتدا با بررسی مفهوم نیاز و سلسله مراتب هرم مازلو به بیان تناظر نیاز امنیت پرداخته شده است. سپس با ارائه یک الگو کمی به ارزیابی تناظر نیاز-امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته پرداخته شده است. متغیرهای مستقل این الگو برگرفته از سه زیر شاخص اصلی شاخص پیشرفت اجتماعی است. متغیر وابسته نیز متغیر ایمنی و امنیت می‌باشد. با توجه به نتایج مدل رگرسیونی بر متغیر امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته، می‌توان نتیجه‌گیری‌های زیر را بیان کرد. در این مدل، نیازهای اساسی و فرصت‌ها به عنوان عوامل مثبت و معناداری بر امنیت تاثیر مثبت داشته‌اند. این نتایج نشان می‌دهند که با افزایش برآورده شدن نیازهای اساسی جامعه و افزایش فرصت‌ها، امنیت جامعه بهبود می‌یابد. از طرف دیگر، وجود عوامل ثابت نیز نقش مهمی در ایجاد امنیت دارد، که این می‌تواند به معنای تاثیر مثبت سیاست‌ها، فرهنگ و تاریخچه بر امنیت باشد. با این حال، افزایش فرصت‌ها ممکن است به دلیل افزایش رقابت و فشارهای اجتماعی، منجر به کاهش امنیت شود که نیاز به توجه و مدیریت صحیح این امور را دارد.

کشورهای کمتر توسعه یافته بسیاری از نیازهای اساسی مردم خود را برآورده نکرده‌اند. این نیازها شامل غذا، آب، مسکن، بهداشت و تحصیلات پایه است. با تأمین این نیازها، احساس امنیت و اطمینان از آینده برای افراد بهبود می‌یابد. عدم رفع این نیازها می‌تواند به عدم امنیت اجتماعی و اقتصادی منجر شود. نمودار زیر ناامنی غذایی در برخی از کشورهای کمتر توسعه یافته در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۱ را نشان می‌دهد. مقدار ناامنی غذایی در اکثر کشورهای کمتر توسعه یافته بیشتر از متوسط جهانی است.

نمودار شماره (۴) شیوع ناامنی شدید غذایی در جمعیت (%)
منبع: بانک جهانی

در کشورهای کمتر توسعه یافته، افزایش فرصت‌ها ممکن است باعث افزایش رقابت، نابرابری و فشارهای اجتماعی شود. این فرصت‌ها ممکن است به افزایش بیکاری و نابرابری درآمدی منجر شده و باعث افزایش نااطمینانی و ناامنی اجتماعی شود. بنابراین، افزایش فرصت‌ها ممکن است تأثیر منفی بر امنیت داشته باشد. در کشورهای کمتر توسعه یافته، عواملی همچون فقر، بیکاری، نابرابری اجتماعی و اقتصادی و ناکارآمدی در ارائه خدمات اساسی مانند بهداشت و آموزش می‌تواند به افزایش ناامنی در جامعه منجر شود. بنابراین، تأمین نیازهای اساسی، افزایش رفاه، و مدیریت مناسب فرصت‌ها و ناهمگونی‌های اجتماعی می‌تواند بهبود مستمری در امنیت جامعه آفرینایی ایجاد کند.

با توجه به تحلیل انجام شده، پیشنهاد می‌شود که برای بهبود امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته، باید به برآورده شدن نیازهای اساسی جامعه، ایجاد فرصت‌های اقتصادی و اجتماعی، و مدیریت مناسب عوامل ثابت توجه کنیم. این اقدامات می‌توانند بهبود قابل توجهی در سطح امنیت جامعه داشته باشند. همچنین، نیاز به بررسی دقیق‌تر تأثیرات افزایش فرصت‌ها بر امنیت و ایجاد راهکارهایی برای مدیریت مناسب این افزایش‌ها، از جمله اقدامات مهم برای پژوهش‌های آتی است. این تحلیل‌ها و پیشنهادات می‌توانند به سیاستمداران و تصمیم‌گیران کمک کنند تا بهبودی مستمر در امنیت جامعه را ترویج دهند و برنامه‌های اقدامی مناسب را اجرا کنند. براساس تحلیل انجام شده و نتایج به دست آمده، ارائه پیشنهاداتی برای بهبود امنیت در کشورهای کمتر توسعه یافته می‌تواند به شکل زیر باشد:

- **تقویت بنیادهای نیازهای اساسی:** تأمین نیازهای اساسی مانند آب، غذا، بهداشت، و امنیت شخصی باید در اولویت قرار گیرد. افزایش دسترسی به این منابع اساسی می‌تواند به طور مستقیم بر بهبود وضعیت امنیتی تأثیر بگذارد.
 - **ایجاد و توسعه فرصت‌های اقتصادی:** هرچند که تأثیر متغیر فرصت‌ها منفی بود، اما مدیریت صحیح این فرصت‌ها و ایجاد شرایطی که در آن افراد، قادر به استفاده بهینه از این فرصت‌ها هستند، می‌تواند این تأثیر منفی را به مثبت تبدیل کند. به این منظور، برنامه‌های آموزشی و حمایتی برای کمک به افراد جهت بهره‌برداری از فرصت‌های جدید اقتصادی ضروری است.
 - **بررسی و پایش مداوم:** نی از است تا تأثیرات بلندمدت این اقدامات به طور دقیق مورد بررسی و پایش قرار گیرند. این کار می‌تواند اطلاعات مفیدی در مورد اثربخشی سیاست‌ها و اقدامات ارائه دهد و به بهینه‌سازی آن‌ها کمک کند.
 - **توسعه برنامه‌های اقدام، متناسب با فرهنگ و شرایط هر کشور:** در نظر گرفتن ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی هر کشور در طراحی و اجرای برنامه‌های بهبود امنیت اهمیت زیادی دارد. برنامه‌هایی که به خوبی با فرهنگ و ارزش‌های جامعه همخوانی داشته باشند، احتمال موفقیت آن‌ها بیشتر است.
 - **اهمیت دادن به تحقیق و توسعه:** سرمایه‌گذاری در تحقیقات برای فهم بهتر روابط بین متغیرهای اقتصادی و امنیتی و همچنین کشف راهکارهای جدید برای مقابله با چالش‌های امنیتی می‌تواند بسیار مؤثر باشد.
- این پیشنهادات می‌توانند به عنوان بخشی از یک استراتژی جامع برای بهبود شرایط، در کشورهای در حال توسعه مورد استفاده قرار گیرند، به شرطی که با در نظر گرفتن شرایط خاص هر کشور و بازخوردهای مستمر برای بهبود مستمر سیاست‌ها اجرا شوند.

منابع و مأخذ

منابع فارسی

- سلطانی، ازگلی و احمدنیاآلاشتی، سیامک. (۱۳۹۴)، درآمدی بر نقد نظریه سلسله مراتب نیازهای مازلو. *مطالعات رفتار سازمانی*، ۱۷(۵)، ۱۴۵-۱۷۲.
- سیف، الله مراد. (۱۳۹۰). مفهوم شناسی امنیت اقتصادی، *فصلنامه آفاق امنیت*، ۳(۹)، ۷-۳۵.
- شهبازی، نجفعلی؛ صادقی عمروآبادی، بهروز و عزیز موسوی، سید علیرضا. (۱۳۹۰)، بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر امنیت اجتماعی، *فصلنامه علمی پژوهشی آفاق امنیت*، ۴(۱۲)، ۱۲۵-۱۴۳.
- فضائلی، مصطفی و مهناز رشیدی. (۱۳۹۸). بررسی تعهد دولتها نسبت به امنیت آب در حقوق بین‌الملل، *مطالعات حقوقی*، ۱۱(۲)، ۱۹۳-۲۲۴.
- گلدانی، مهدی و مومنی، فرشاد. (۱۴۰۱). تأثیر نحوه هزینه‌کرد دولت‌ها در آموزش و پرورش، بر شاخص توسعه انسانی (مقایسه تطبیقی ایران با کشورهای OECD)، *مطالعات اقتصاد سیاسی بین‌الملل*، ۶(۱)، ۷۹-۱۰۵.
- یگانگی، سید کامران و عبایی، پریرسا. (۱۳۹۹). ارائه مدل مفهومی و سیستماتیک از امنیت ملی، *فصلنامه پژوهشنامه مدیریت و مهندسی صنایع*، ۲(۳)، ۴۷-۵۷.

منابع لاتین

- Arbour, Louise. (2005). *The Right to Life and the Responsibility to Protect in the Modern World*, Available at: http://www.jfklibrary.net/forum_nuremberg_arbour_remarks.html
- Engerer, H. (2009). *Security economics: Definition and capacity* (No. 5). Economics of Security Working Paper.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations (2017). International Fund for Agricultural Development (IFAD), United Nations Children's Fund (UNICEF), World Food Programme (WFP) & World Health Organization (WHO).
- Garrick, D. E., & Hahn, R. W. (2021). *An Economic Perspective on Water Security*. *Review of Environmental Economics and Policy*, 15(1), 45-66.
- Gomez, O. A., Gasper, D., & Mine, Y. (2013). Good practices in addressing human security through national human development reports. Available at SSRN 2552757.
- Human security handbook (2016). *United Nation trust fund for human security*, January 2016
- Kalra, S., Jena, B. N., & Yeravdekar, R. (2018). Emotional and psychological needs of people with diabetes. *Indian journal of endocrinology and metabolism*, 22(5), 696-704.

- Kaur, A. (2013). Maslow's need hierarchy theory: Applications and criticisms. *Global Journal of Management and Business Studies*, 3(10), 1061-1064.
- Maslow, A. H., & Kruntorad, P. (1973). *Psychologie des Seins*. München: Kindler.
- Osborne, M.W. (2004). *The security economy*. Paris: OECD
- Popkin, Samuel L.. (2023). *The Rational Peasant: The Political Economy of Rural Society in Vietnam*, Published by: University of California.
- Popp, J., Pető, K., & Nagy, J. (2013). Pesticide productivity and food security. A review. *Agronomy for sustainable development*, 33, 243-255.
- Roco, M. C., Mirkin, C. A., & Hersam, M. C. (2011). Nanotechnology research directions for societal needs in 2020: retrospective and outlook.
- Tay, L., & Diener, E. (2011). Needs and subjective well-being around the world. *Journal of personality and social psychology*, 101(2), 354.
- Tirachini, A., & Cats, O. (2020). COVID-19 and public transportation: Current assessment, prospects, and research needs. *Journal of public transportation*, 22(1), 1-21.
- Unanue, W., Gómez, M. E., Cortez, D., Oyanedel, J. C., & Mendiburo-Seguel, A. (2017). Revisiting the link between job satisfaction and life satisfaction: The role of basic psychological needs. *Frontiers in psychology*, 8, 680.
- UNDP Human Development Report (1994). *New Dimensions of Human Security* (New York, UNDP, 1994). Available at <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1994/>
- United Nations (2019). *Report of the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators*. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/statcom/51st-session/documents/2020-2-SDG-IAEG-E.pdf>.
- United Nations Development Programme (2005). *Central Asia Human Development Report 2005, Bringing down barriers, Regional cooperation for human development and human security, chapter: Poverty reduction in Europe & CIS*, Available at: <http://europeandcis.undp.org/archive/?wspc=CAHDR2005>.
- Upadhyaya, C. (2014). Application of the Maslow's hierarchy of need theory; impacts and implications on organizational culture, human resource and employee's performance. *International Journal of Education and Management Studies*, 4(4), 353.